Zbornik sudske prakse

PRESUDA OPĆEG SUDA (žalbeno vijeće)

10. srpnja 2014.*

„Žalba – Javna služba – Dužnosnici – Izvanugovorna odgovornost – Osobna šteta bliskih osoba preminulog dužnosnika – Šteta koju je dužnosnik pretrpio prije svoje smrti – Nadležnost Općeg i Službeničkog suda – Pravilo o podudarnosti zahtjeva za naknadu štete i žalbe protiv odluke kojom se odbija taj zahtjev“

U predmetu T-401/11 P,

povodom žalbe izjavljene protiv presude Službeničkog suda Europske unije (prvo vijeće) od 12. svibnja 2011., Missir Mamachi di Lusignano/Komisija (F-50/09), kojom se traži ukidanje te presude,

Livio Missir Mamachi di Lusignano, sa stalnom adresom u Kerkhove-Avelgemu (Belgija), u vlastito ime i u svojstvu zakonskog zastupnika nasljednikâ svojeg sina Alessandra Missira Mamachija di Lusignana, bivšeg dužnosnika Europske komisije, kojeg su u početku zastupali F. Di Gianni, R. Antonini, G. Coppo i A. Scalini, a kasnije F. Di Gianni, G. Coppo i A. Scalini, *avocats*,

tužitelj,

a druga stranka u postupku je

Europska komisija, koji zastupaju D. Martin, B. Eggers i L. Pignataro-Nolin, u svojstvu agenata,

tuženik u prvom stupnju,

OPĆI SUD (žalbeno vijeće),

u sastavu: M. Jaeger, predsjednik, N. J. Forwood (izvjestitelj) i S. Papasavvas, suci,

tajnik: B. Pastor, zamjenica tajnika,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 12. prosinca 2013.,

donosi sljedeću

Presudu

1 Žalbom podnesenom na temelju članka 9. Priloga I. Poslovniku Suda Europske unije žalitelj Livio Missir Mamachi di Lusignano zahtijeva ukidanje presude Službeničkog suda Europske unije (prvo vijeće) od 12. svibnja 2011., Missir Mamachi di Lusignano/Komisija (F-50/09, u daljnjem tekstu: pobijana presuda), kojom je taj sud odbio njegovu tužbu kojom se, s jedne strane, tražilo poništenje odluke od 3. veljače 2009. kojom je Komisija Europskih zajednica odbila njegov zahtjev za naknadu

* Jezik postupka: talijanski

imovinske i neimovinske štete nastale zbog ubojstva njegova sina i snahe 18. rujna 2006. u Rabatu (Maroko) i, s druge strane, zahtijevalo da se Komisiji naloži da njemu i drugim pravnim sljednicima njegovog sina isplati različite iznose na ime popravljanja materijalne i nematerijalne štete proistekle iz tih ubojstava.

Činjenice iz kojih proizlazi spor

2 Činjenice iz kojih proizlazi spor navode se u točkama 16. do 34. pobijane presude kako slijedi:

„16 Alessandro Missir Mamachi di Lusignano stupio je u službu Komisije kao dužnosnik 1. studenoga 1993., a 1995. oženio se s Ariane Lagasse de Locht. Roditelji su četvero djece rođene između 1996. i 2002.

[…]

18 Dana 28. kolovoza 2006. Alessandro Missir Mamachi di Lusignano imenovan je političkim i diplomatskim savjetnikom u Delegaciji Komisije u Rabatu. Prije prelaska na to radno mjesto naveo je da će ga ondje pratiti supruga i njihovo dvoje djece […].

19 Obitelj Missir Mamachi di Lusignano bila je od 28. do 31. kolovoza 2006. smještena u hotelu, a od 1. rujna privremeno u namještenoj kući koju je unajmila Delegacija Komisije […].

20 U noći između 17. i 18. rujna 2006., otprilike pola sata nakon ponoći, u njihovu je kuću ušao provalnik provukavši se između šipki jednog od prozora u prizemlju koji je gledao na bočnu stranu kuće. Alessandro Missir Mamachi di Lusignano naglo se probudio zbog buke provalnika u bračnoj spavaćoj sobi na prvom katu i iznenadio uljeza koji je upravo pretraživao prostoriju. Provalnik je dužnosniku zadao više uboda nožem i ostavio ga ležati na podu. Supruzi A. Missira Mamachija di Lusignana, koja se također bila probudila, zadao je više uboda u leđa i ona je zbog tih ozljeda vrlo brzo i preminula. Nakon što je oca obitelji svezao i začepio mu usta krpom, provalnik se otišao istuširati, a potom je teško ozlijeđenog dužnosnika prisilio da mu otkrije šifru kreditne kartice. Dužnosnik je na kraju preminuo od pretrpljenih ozljeda. Ubojica je poštedio djecu. Mjesto zločina napustio je oko četiri sata ujutro u automobilu obitelji Missir Mamachi di Lusignano odnijevši sa sobom razne predmete među kojima i televizor.

21 Marokanska policija uhitila je 19. rujna 2006. osobu po imenu Karim Zimach. On je prilikom prvog ispitivanja priznao da je počinitelj dvostrukog ubojstva supružnika Missir Mamachi di Lusignano koje se dogodilo u noći između 17. i 18. rujna. Karim Zimach izjasnio se krivim za navedena djela te je presudom koju je 20. veljače 2007. donijelo prvostupanjsko kazneno vijeće Žalbenog suda u Rabatu, a koju je presudom od 18. lipnja 2007. u žalbenom postupku potvrdilo i kazneno žalbeno vijeće istog suda, osuđen na smrtnu kaznu. Treba napomenuti da vlasti te države nisu izvršile takvu osudu još od 1993., kada je u Maroku posljednji put izvršena smrtna presuda.

22 Komisija je pred marokanskim kaznenim pravosuđem istaknula građanskopravni zahtjev. Prvostupanjsko kazneno vijeće Žalbenog suda u Rabatu proglasilo je zahtjev Komisije dopuštenim a Karimu Zimachu naložilo da Europskoj uniji isplati simbolični iznos od 1 dirhama.

23 Nakon tragične smrti roditelja četvero djece obitelji Missir Mamachi di Lusignano stavljeno je rješenjem koje je 24. studenoga 2006. donio juge de paix [mirovni sudac] u Kraainemu (Belgija) pod skrbništvo svoje bake i djeda, među kojima i samog žalitelja.

24 Komisija je od 1. listopada do 31. prosinca 2006. pristupila isplati [sic] predviđenoj člankom 70. Pravilnika [o osoblju za dužnosnike Europskih zajednica].

25 Osim toga, Komisija je djeci i nasljednicima preminulog dužnosnika isplatila 414 308,90 eura na ime jednokratnog paušalnog iznosa u slučaju smrti, sukladno članku 73. Pravilnika, te iznos od 76 628,40 eura zbog smrti bračnog druga, sukladno članku 25. Priloga X. Pravilniku.

26 Komisija je također priznala, počevši od 1. siječnja 2007., svakom od četvero djece pravo na mirovinu za djecu preminule osobe predviđeno člankom 80. Pravilnika i na naknadu za obrazovanje iz Priloga VII. Pravilniku.

27 Komisija je preminulom dužnosniku priznala i promaknuće *post mortem* u razred A*11, prvi stupanj, s retroaktivnim učinkom od 1. rujna 2005. To je promaknuće uzeto u obzir kod izračuna mirovine za djecu preminule osobe i jednokratnog paušalnog iznosa u slučaju smrti.

28

Uza sve to, Komisija je odlukom od 14. svibnja 2007., donesenom na temelju članka 76. Pravilnika, odobrila svakom djetetu do njegove devetnaeste godine života izvanrednu mjesečnu pomoć iz socijalnih razloga u iznosu koji odgovara naknadi za uzdržavano dijete.

[…]

30 Dopisom od 25. veljače 2008. upućenom predsjedniku Komisije tužitelj je, nakon zahvale Komisiji na prigodnoj svečanosti [u počast žrtvama dvostrukog ubojstva] održanoj 18. rujna 2007., izrazio neslaganje s iznosima isplaćenim njegovo četvero unuka i nezadovoljstvo time što je Komisija odbila prihvatiti da se trajno angažira osoba za čuvanje djece ili kao pomoć u obitelji, što je po njegovom mišljenju bilo neophodno zbog dobi djece odnosno dobi njihovih bake i djeda. Nadalje, tužitelj je upitao Komisiju je li već pokrenula pregovore s Marokom kako bi ta država isplatila odgovarajuću naknadu čiji bi iznos prelazio 1 dirham, simbolični iznos koji je Europskoj uniji dosudilo marokansko pravosuđe. Konačno, tužitelj je predsjedniku Komisije svratio pozornost na odgovor na pisano pitanje zastupnika u Europskom parlamentu P.-M. Coûteauxa koji je 6. kolovoza 2007. dala B. Ferrero-Waldner, povjerenica nadležna za vanjske odnose (pisano pitanje od 25. lipnja 2007., P-3367/07, SL C 45 od 16. veljače 2008., str. 179.), vezano uz „ubojstvo službenika [o]pće uprave za vanjske odnose u Maroku“ (u daljnjem tekstu: pisani odgovor od 6. kolovoza 2007.). Tužitelj smatra da prije dvostrukoga ubojstva nisu bile poduzete odgovarajuće sigurnosne mjere koje Komisija u pravilu propisuje, a na koje je u svom odgovoru podsjetila povjerenica nadležna za vanjske odnose. Komisija je tako postala odgovornom za ozbiljne propuste, pa je opravdano da se maloljetnoj djeci isplati naknada koja minimalno odgovara ukupnom iznosu plaća koje bi ubijeni dužnosnik primio do dana svojeg planiranog umirovljenja 2032., odnosno plaće za 26 godina rada.

31 Tužitelju je odgovorio dopisom od 11. lipnja 2008. potpredsjednik Komisije nadležan za osoblje, S. Kallas. On je u tom dopisu naglasio da nije utvrđena nikakva pogreška ili propust marokanskih vlasti, niti su ispunjene pretpostavke za pokretanje diplomatskih pregovora s Marokom radi ishođenja naknade štete. Naveo je da su mjere za zaštitu osoblja poduzete od strane Komisije bile u skladu sa sigurnosnim uvjetima u pogledu Delegacije u Rabatu, pa se ne može prihvatiti zahtjev za naknadu štete koji je tužitelj po toj osnovi podnio u dopisu od 25. veljače 2008. Pojasnio je da su isplate koje je Komisija već izvršila (490 937,30 eura na ime jednokratnog paušalnog iznosa koji se isplaćuje u slučaju smrti i na ime osiguranja od nezgode, 4 376,82 eura mjesečno za mirovinu u korist djece preminule osobe i naknade za obrazovanje, 2 287,19 eura mjesečno, uključujući porezni odbitak, za naknade za uzdržavanu djecu, i 1 332,76 eura mjesečno na ime izvanredne pomoći, odnosno naknade za dodatno uzdržavano dijete za svako dijete) bile ispravno obračunate.

32 S druge strane, povjerenik je u istom dopisu od 11. lipnja 2008. obavijestio tužitelja da je Komisija uzimajući u obzir osobito tragične okolnosti tog slučaja odlučila poduzeti dodatnu mjeru te zbog iznimne situacije povećati iznose koji se imaju isplatiti na temelju članka 76. Pravilnika. Prema odluci od 4. srpnja 2008. svakom od njegovih unuka je po toj osnovi odobren, počevši od 1. kolovoza 2008. pa do devetnaeste godine života, mjesečni iznos koji odgovara iznosu dviju naknada za uzdržavano dijete. Kad se uzme u obzir i ta odluka, mjesečni iznos koji Komisija isplaćuje djeci preminulog dužnosnika veći je od 9.800 eura (9.862 eura u veljači 2009.).

33 Tužitelj se u dopisu od 10. rujna 2008. žalio na dopis od 11. lipnja 2008., na temelju članka 90. stavka 2. Pravilnika. U toj je žalbi tvrdio da postoji odgovornost Komisije uzrokovana njezinom krivnjom iz razloga što je povrijedila obvezu da zaštiti svoje osoblje. Također je istaknuo da odgovornost Komisije postoji čak i ako nema krivnje, na temelju činjenice da je šteta uzrokovana dopuštenim aktom. Konačno, podredno se pozvao na članak 24. Pravilnika prema kojem su Europske zajednice dužne solidarno nadoknaditi štetu koju treća osoba počini jednom od njezinih službenika.

34 Odlukom od 3. veljače 2009. [tijelo za imenovanje] odbilo je žalbu.“

Postupak pred Službeničkim sudom i pobijana presuda

3 Pod navedenim okolnostima tužitelj je, u vlastito ime i u svojstvu zakonskog zastupnika nasljednikâ Alessandra Missira Mamachija di Lusignana, 12. svibnja 2009. podnio Službeničkom sudu tužbu u okviru koje od toga suda zahtijeva da:

— poništi odluku koju je 3. veljače 2009. donijelo tijelo za imenovanje (u daljnjem tekstu: TI);

— naloži Komisiji da stjecateljima prava Alessandra Missira Mamachija di Lusignana isplati:

  — iznos od 2 552 837,96 eura, naknadno procijenjen na 3.975.329 eura, koji odgovara iznosu dohotka za 26 godina rada ubijenog dužnosnika, uzimajući u obzir karijerne izglede, na ime naknade za pretrpljenu imovinsku štetu;

  — iznos od 250.000 eura na ime naknade neimovinske štete koju je žrtva pretrpjela prije nego što je preminula;

  — iznos od 1.276.512 eura na ime naknade neimovinske štete koju su pretrpjeli zbog toga što su bili svjedoci tragičnog ubojstva;

— naloži Komisiji da mu isplati iznos od 212.752 eura na ime naknade neimovinske štete koju je tužitelj pretrpio kao žrtvin otac;

— naloži Komisiji da isplati „naknadu za kompenzaciju štete i zatezne kamate koje su u međuvremenu nastale“;

— naloži Komisiji snošenje troškova postupka.

4 Komisija je u prvostupanjskom postupku zahtijevala da se tužba odbije.

5 Službenički sud je pobijanom presudom odbio tužbu kao neosnovanu i Komisiji naložio da snosi sve troškove.

6 Prije svega, Službenički sud je u točkama 71. i 72. pobijane presude, pozivajući se na presudu Općeg suda od 18. prosinca 1997., Gill/Komisija (T-90/95, Zb. Službeničkog suda, str. I-A-471. i II-1231., t. 45.), smatrao da se zahtjev za poništenje koji je istaknuo tužitelj ne može sagledati samostalno u odnosu na zahtjev za naknadu štete, na način da je tužbu trebalo analizirati kao da je njezin jedini cilj bio popravljanje štete koju su tužitelj, preminuli dužnosnik i njegova djeca pretrpjeli zbog djelovanja Komisije. Ovaj stav ne dovodi se u pitanje ni u okviru predmetne žalbe.

7 Budući da je Komisija u pogledu tužiteljevih zahtjeva za popravljanje neimovinske štete istaknula dva razloga nedopuštenosti, držeći da zahtjev za naknadu štete od 25. veljače 2008. nije sadržavao nikakav zahtjev za popravljanje neimovinske štete te da žalba od 10. rujna 2008. ponovno nije sadržavala zahtjev za popravljanje neimovinske štete koju je tužitelj osobno pretrpio, Službenički je sud u točkama 82. do 91. pobijane presude odgovorio kako slijedi:

„82 S tim u vezi valja podsjetiti da u sustavu pravnih sredstava predviđenih člancima 90. i 91. Pravilnika [o osoblju za dužnosnike Europskih zajednica], u slučaju kad se postupak pokreće isključivo radi naknade štete, u smislu da ne postoji zahtjev za poništenje određenog akta nego se traži isključivo popravljanje štete nastale zbog navodnog niza pogrešaka i propusta koje se u nedostatku bilo kakvog pravnog učinka ne mogu okvalificirati kao akti koji nepovoljno utječu na osobu, administrativni postupak nužno mora, po cijenu nedopuštenosti naknadnog pravnog sredstva, započeti zahtjevom zainteresirane strane kojim se poziva TI da popravi navedenu štetu te se po potrebi nastaviti žalbom koja se podnosi protiv odluke o odbijanju zahtjeva (vidjeti osobito presudu Prvostupanjskog suda od 13. srpnja 1995., Saby/Komisija, T-44/93, Zb. Službeničkog suda, str. I-A-175. i II-541., t. 31.).

83 Osim toga, prema ustaljenoj sudskoj praksi, zahtjevi koji se ističu pred sudovima Europske unije moraju imati isti predmet kao i zahtjevi istaknuti u žalbi te moraju sadržavati samo glavne točke osporavanja koje proizlaze iz iste osnove kao i one istaknute u žalbi, tako da se glavne točke osporavanja mogu u stadiju sudskog postupka razviti isticanjem razloga i navoda koji se nužno ne nalaze u žalbi, ali su uz nju usko vezani (vidjeti primjerice presudu Suda od 23. travnja 2002., Campogrande/Komisija, C-62/01 P, Zb., str. I-3793., t. 34.).

84 [Službenički] sud nedavno je zaključio da pojam ‚osnove' treba široko tumačiti (presuda [Službeničkog] suda od 1. srpnja 2010., Mandt/Parlament, F-45/07, t. 119.). Bez obzira što je navedeno usmjerenje sudske prakse [Službenički] sud pokrenuo vezano uz tužbu za poništenje, to ne isključuje njezinu primjenu u području naknade štete, pod uvjetom da se vodi računa o specifičnosti ovog posljednjeg spora. Međutim pojam ‚osnove', koji se tiče strogo naknade štete, nije definiran referirajući se na ‚glavne točke osporavanja' u smislu sudske prakse spomenute u gornjoj točki, nego na ‚točke po kojima se potražuje šteta' koje je dotični dužnosnik istaknuo u svom zahtjevu za naknadu štete. Navedene točke po kojima se potražuje šteta određuju predmet popravljanja štete koju dužnosnik zahtijeva, a time i predmet zahtjeva o kojem administracija treba odlučiti.

85 Iz razmatranja navedenih u trima prethodnim točkama proizlazi da su zahtjevi za naknadu štete koji se temelje na različitim točkama po kojima se potražuje šteta dopušteni pred [Službeničkim] sudom samo ako im prethodi, najprije, zahtjev upućen administraciji koji ima isti predmet i koji se temelji na istim točkama po kojima se potražuje šteta, a potom i žalba podnesena protiv odluke administracije kojom se implicitno ili eksplicitno odlučuje o navedenom zahtjevu.

86 To ne zabranjuje dotičnom dužnosniku da prilagodi visinu potraživanja u zahtjevu koji je istaknuo pred administracijom, osobito ako se šteta kasnije poveća ili ako razmjer štete nije poznat ili se može procijeniti tek nakon podnošenja tog zahtjeva (u tom smislu, vezano uz mogućnost određivanja visine štete u stadiju podizanja tužbe, vidjeti presudu Suda od 23. rujna 2004., Hectors/Parlament, C-150/03 P, Zb., str. I-8691., t. 62.), ali pod uvjetom da su točke po kojima se potražuje šteta i na osnovi kojih on traži naknadu štete navedene u tom zahtjevu.

87 U konkretnom slučaju, iako tužitelj traži popravljanje štetnih posljedica istih djela kao i onih iz njegova zahtjeva od 25. veljače 2008., njegov se zahtjev za naknadu štete temelji na popravljanju različitih neimovinskih šteta koje su uzrokovane njemu samome, njegovom preminulom sinu i njegovim unucima.

88 Međutim, očito je da je tužitelj u svom zahtjevu za naknadu štete postavljenom u dopisu od 25. veljače 2008. tražio samo popravljanje materijalne štete i da se uopće nije pozvao na točke po kojima potražuje neimovinsku štetu koje ističe pred [Službeničkim] sudom.

89 Točno je da je tužitelj kasnije u svojoj žalbi tražio ne samo popravljanje imovinske nego i neimovinske štete, što je administraciji omogućilo da u odluci kojom se odbija žalba, prije pokretanja sudskog postupka, zauzme stav o navedenim točkama po kojima se potražuje šteta. Međutim, ovaj dio odluke kojom se odbija žalba treba analizirati kao prvu odluku kojom se administracija izjasnila o navedenim točkama po kojima se potražuje šteta. Međutim tužitelj nije, a što je trebao, uložio žalbu na ovu posljednju odluku, pa stoga nije poštovao administrativni postupak koji ima dva stadija, što utječe na dopuštenost zahtjeva za naknadu štete na temelju točaka po kojima se potražuje šteta.

90 Kada je riječ o argumentaciji u pogledu presude Suda od 26. siječnja 1989., Koutchoumoff/Komisija (224/87, Zb., str. 99.), koju je tužitelj iznio na drugoj raspravi, ista se ne može prihvatiti. Naime, iako je Sud u toj presudi priznao da je dužnosniku bilo dopušteno prvi put iznijeti pred sud zahtjev za naknadu štete, to je bilo iz razloga što je osporavanje zakonitosti akta koji nepovoljno utječe na zainteresiranu stranku, izloženo u žalbi, moglo podrazumijevati zahtjev za naknadu štete uzrokovane tim aktom. No ovaj spor je čisto odštetnopravne naravi i nije vezan uz osporavanje zakonitosti odluke koja nepovoljno utječe na tužitelja.

91 Slijedom navedenoga, zahtjev kojim se traži popravljanje neimovinske štete u predmetnom postupku mora se odbaciti kao nedopušten, bez potrebe da se razmatraju drugi razlozi nedopuštenosti koji su istaknuti u prilog tom zahtjevu.“

8 Odlučujući u meritumu o žalbenom razlogu koji se poziva na to da je Komisija svjesno povrijedila obvezu da svom dužnosniku zajamči sigurnost, Službenički je sud prvenstveno zaključio da je Komisija pogrešno postupila i to na način koji otvara njezinu odgovornost, jer je nepoduzimanje mjera za zaštitu u pogledu privremenog smještaja obitelji Missir Mamachi di Lusignano u Rabatu predstavljalo povredu njezine obveze da jamči sigurnost svojem dužnosniku i članovima njegove obitelji upućenima u treću zemlju.

9 Kada je riječ o uzročnoj vezi između navedenog propusta i imovinske štete koja se potražuje, Službenički sud je smatrao da je ona utvrđena.

10 U ovom stadiju razmatranja Službenički je sud u točki 191. pobijane presude naveo da ostaje odrediti udio odgovornosti počinitelja ubojstva za nastanak štete.

11 Uzimajući u obzir dva tipa štete na koje se pozvao žalitelj, to jest dvostruko ubojstvo i gubitak mogućnosti preživljavanja te činjenicu da je drugi tip štete manjeg razmjera nego prvi, Službenički je sud u točki 197. pobijane presude smatrao da Komisiji treba pripisati odgovornost u visini od 40% pretrpljene štete.

12 Kada je riječ o razmjeru imovinske štete, Službenički sud je u točki 200. pobijane presude ocijenio da se materijalna šteta vezana uz gubitak prihoda koje je trebalo uzeti u obzir u okviru ovog spora određuje u iznosu od 3 milijuna eura.

13 Nakon što je u točki 201. pobijane presude podsjetio da je Komisija bila dužna popraviti 40% navedene štete, u iznosu od 1,2 milijuna eura, Službenički je sud u točki 202. spomenute presude istaknuo da su svote koje je Komisija već isplatila i koje nastavlja isplaćivati ovlaštenicima, nadilazeći čak i uobičajena davanja predviđena Pravilnikom o osoblju za dužnosnike Europskih zajednica (u daljnjem tekstu: Pravilnik), iznosile gotovo 1,4 milijuna eura, što bi na kraju moglo dosegnuti iznos od oko 2,4 milijuna eura ako se dotična davanja budu isplaćivala do dvadeset šeste godine života svakog od četvero djece. Službenički sud je stoga u točki 203. pobijane presude zaključio da je Komisija već u cijelosti popravila imovinsku štetu za koju je morala snositi odgovornost.

14 Svodeći zaključak na temelju svega navedenog, Službenički je sud u točki 205. pobijane presude utvrdio da mu tužbeni razlog, bez obzira na osnovanost, ne dopušta da prihvati zahtjev tužitelja kojim on traži popravljanje pretrpljene imovinske štete.

Postupak pred Općim sudom

15 Predmetnu žalbu žalitelj je podnio podneskom koji je tajništvo Općeg suda zaprimilo 29. rujna 2011.

16 Komisija je svoj odgovor dostavila u podnesku od 16. prosinca 2011.

17 Pisani postupak zaključen je 23. siječnja 2012.

18 Podneskom dostavljenom tajništvu Općeg suda 1. veljače 2012. žalitelj je podnio zahtjev u kojem je naveo razloge zbog kojih želi biti saslušan sukladno članku 146. Poslovnika Općeg suda.

19 Na prijedlog suca izvjestitelja Opći sud (žalbeno vijeće) prihvatio je navedeni zahtjev i otvorio usmeni postupak, ističući pritom po službenoj dužnosti razlog javnog poretka i pozivajući stranke da sukladno mjerama za upravljanje postupkom odgovore u pisanom obliku na pojedina pitanja vezana uz taj razlog. Komisija je postupila po tom pozivu u propisanom roku.

20 U tom pogledu, Opći sud je prije svega podsjetio stranke da tužitelj, kako je i naveo u točki 57. svoje tužbe u prvostupanjskom postupku, traži popravljanje četiriju različitih tipova štete, odnosno:

— „imovinske štete koju su pretrpjeli nasljednici Alessandra [Missira Mamachija di Lusignana], a sastoji se od izgubljenih primanja ubijenog dužnosnika koja su mu bila namijenjena od dana njegove smrti do dana vjerojatnog umirovljenja;

— neimovinske štete koju je pretrpio Alessandro [Missir Mamachi di Lusignano], a sastoji se od nepravedne tjelesne patnje pretrpljene od trenutka kad je napadnut do trenutka smrti, kao i duševne patnje proizašle iz svijesti o svojoj nadolazećoj smrti, svijesti o ubojstvu voljene supruge te golemog straha i zabrinutosti za sudbinu svoje četvero djece;

— neimovinske štete (moralne i egzistencijalne) koju su pretrpjela djeca ubijenog dužnosnika, a sastoji se od nepravedne boli zbog gubitka voljenih roditelja, kao i od goleme i strašne psihičke traumatiziranosti zbog činjenice da su svojim očima vidjeli umiruće roditelje na mjestu zločina, što je jedan od najstrašnijih i najtragičnijih prizora koje čovjek može doživjeti u svom životu;

— neimovinske štete (moralne i egzistencijalne) koju je pretrpio tužitelj u svojstvu oca žrtve, a sastoji se od nepravedne boli i patnje zbog gubitka sina pod tako tragičnim okolnostima“.

21 Opći sud je potom, prvo, pozvao stranke da se pismeno očituju o pitanju je li pravo da traže popravljanje materijalne štete koju su pretrpjeli nasljednici Alessandra Missira Mamachija di Lusignana (kako je navedeno u prvoj alineji gore navedene točke 20.), koje se ima obračunati u odnosu na dio njegovih profesionalnih primanja za koji su mogli očekivati da će imati pravo da je njihov otac ostao

živ, prešlo na spomenute nasljednike po pravu nasljeđivanja, pa ga oni stoga izvršavaju u svojstvu nasljednika, kao što je to slučaj s pravom da se traži popravljanje neimovinske štete koju je pretrpio sam Alessandro Missir Mamachi di Lusignano od trenutka kad je napadnut do trenutka svoje smrti (kako je navedeno u drugoj alineji gore navedene točke 20.), ili se pak može reći da je pravo da se traži popravljanje štete njihovo vlastito pravo koje izvršavaju *jure proprio*, pa im stoga nije preneseno po pravu nasljeđivanja (kao što su tipovi štete iz treće i četvrte alineje gore navedene točke 20.).

22 Drugo, bez prejudiciranja odgovora koji treba dati na spomenuto pitanje, ali u uskoj vezi s njime, Opći sud je po službenoj dužnosti istaknuo razlog javnog poretka koji se poziva na nenadležnost Općeg suda da razmatra zahtjev za popravljanje šteta iz prve, treće i četvrte alineje gore navedene točke 20.

23 Opći sud je među ostalim podsjetio stranke na sudsku praksu uspostavljenu rješenjem Suda od 7. svibnja 1980., Fournier/Komisija (114/79 do 117/79, Zb., str. 1529.), presudom Suda od 8. listopada 1986., Leussink i dr./Komisija (169/83 i 136/84, Zb., str. 2801.), mišljenjem nezavisnog odvjetnika Sir Gordona Slynna vezano uz tu presudu (Zb., str. 2818. i 2819.) i presudom Općeg suda od 3. ožujka 2004., Vainker/Parlament (T-48/01, Zb. Službeničkog suda, str. I-A-51. i II-197.).

24 Opći sud je smatrao da se u tim okolnostima postavlja pitanje ne proizlazi li iz strogog pravnog okvira određenog člancima 268. i 270. UFEU-a, člankom 1. Priloga I. Statutu Suda i člancima 90. i 91. Pravilnika da su dužnosniku bliske osobe trebale podnijeti dvije tužbe: jednu pred Službeničkim, a drugu pred Općim sudom, ovisno o tome radi li se o pravima dotičnog dužnosnika ili pak traže popravljanje materijalne ili nematerijalne štete, koja je njihova osobna.

25 Opći sud je na kraju pozvao stranke da se očituju o posljedicama koje bi u tom slučaju trebalo povući, u svrhu predmetne žalbe i kao odgovor na razlog javnog poretka istaknut po službenoj dužnosti gore u točki 22., ako bi se drugi dio alternative spomenute gore u točki 21. trebao prihvatiti i ako bi se usto na pitanje postavljeno gore u točki 24. trebalo dati pozitivan odgovor.

26 Na raspravi održanoj 12. prosinca 2013. saslušana su izlaganja stranaka, kao i njihovi odgovori na pitanja Općeg suda.

Zahtjevi stranaka

27 Žalitelj zahtijeva od Općeg suda da:

— ukine pobijanu presudu;

— naloži Komisiji da pravnim sljednicima Alessandra Missira Mamachija di Lusignana isplati iznos od 3.975.329 eura na ime naknade za pretrpljenu imovinsku štetu;

— nakon što utvrdi da je zahtjev za naknadu neimovinske štete dopušten, naloži Komisiji da:

  — spomenutim pravnim sljednicima isplati, prvo, iznos od 250.000 eura na ime naknade neimovinske štete koju je žrtva pretrpjela prije svoje smrti i, drugo, iznos od 1.276.512 eura na ime naknade neimovinske štete koju su oni pretrpjeli kao djeca žrtve i svjedoci tragičnog ubojstva;

  — žalitelju osobno isplati iznos od 212.752 eura na ime naknade neimovinske štete koju je on pretrpio kao žrtvin otac;

— naloži Komisiji da plati kompenzacijske i zatezne kamate koje su u međuvremenu nastale;

— naloži Komisiji snošenje troškova.

28 Komisija od Općeg suda zahtijeva da:

— predmet vrati Službeničkom sudu kada je riječ o zahtjevu za popravljanje neimovinske štete;

— u svakom slučaju, žalbu odbaci kao nedopuštenu i/ili odbije kao neosnovanu;

— naloži tužitelju snošenje troškova.

O žalbi

Nadležnost Službeničkog suda za razmatranje tužbe u prvostupanjskom postupku

Očitovanja stranaka u odgovoru na mjere upravljanja postupkom

29 U pisanom očitovanju podnesenom tajništvu 10. rujna 2013. Komisija u odgovoru na prvo pitanje Općeg suda (vidjeti gore točku 21.) najprije tvrdi da je pravo tražiti popravljanje materijalne štete koju su pretrpjeli nasljednici Alessandra Missira Mamachija di Lusignana njihovo vlastito pravo koje se ponajprije temelji na članku 73. stavku 2. točki (a) i člancima 76. i 80. Pravilnika.

30 Odgovarajući na razlog javnog poretka istaknut po službenoj dužnosti (vidjeti gore točku 22.), Komisija nadalje tvrdi da svi sporovi koji izviru iz navodnog propusta neke institucije u odnosu na jednog od njezinih dužnosnika, u okviru radnog odnosa koji je isključivo uređen Pravilnikom, spadaju u isključivu nadležnost Službeničkog suda sukladno članku 270. UFEU-a.

31 S tim u vezi Komisija ističe, prvo, da u slučaju smrti dužnosnika članak 73. stavak 2. točka (a) Pravilnika nadomješta recipročan odnos između dotičnog dužnosnika i njegove institucije, prekinut smrću sukladno članku 47. točki (g) Pravilnika, vezom koja proizlazi iz Pravilnika predmetne institucije s osobama spomenutim u toj odredbi, među kojima su i pravni sljednici.

32 Drugo, Komisija ističe da je nadležnost Službeničkog suda opravdana činjenicom da se ovdje radi o možebitnom štetnom i skrivljenom ponašanju institucije prema svom dužnosniku ili bivšem dužnosniku.

33 Komisija s tim u vezi iznosi da je nesporna nadležnost Službeničkog suda za odlučivanje o svim sporovima vezanim uz primjenu članaka 73., 76. i 80. Pravilnika. Samo ako davanja iz sustava utvrđenog Pravilnikom ne bi bila dovoljna da se osigura puno popravljanje pretrpljene štete, pravni bi sljednici mogli tražiti drugu naknadu štete, no ista bi morala biti dodatna uz onu ostvarenu na temelju članka 73. Pravilnika i ne bi se mogla s njome duplicirati (gore navedena presuda Suda, Leussink i dr./Komisija, t. 13., i presuda od 9. rujna 1999., Lucaccioni/Komisija, C-257/98 P, Zb., str. I-5251., t. 21. i 22.). Službenički sud je nadležan i za odlučivanje o toj možebitnoj dodatnoj naknadi štete, pod uvjetom da je šteta prouzročena istim skrivljenim ponašanjem institucije prema dotičnom dužnosniku.

34 Teza Komisije se opravdava i zahtjevom za pravnom sigurnošću, kako u pogledu određivanja nadležnog suda, tako i u interesu procesne ekonomije, po kojem može biti nadležan samo jedan sud (u tom smislu vidjeti rješenje Suda od 27. svibnja 2004., IAMA Consulting/Komisija, C-517/03, još neobjavljeno u Zb., t. 17.).

35 Vezano uz sudsku praksu na koju se Opći sud poziva u gore navedenoj točki 23., tvrdi da ona nije relevantna za konkretan slučaj jer je u navedenim predmetima dužnosnik bio živ. Naime, u tom slučaju članak 73. stavak 2. točke (b) i (c) Pravilnika priznaje pravo na naknadu štete samo onom dužnosniku koji je invalid, ali ne i njegovim pravnim sljednicima. S druge strane, na pravne sljednike preminulog dužnosnika izričito se odnosi članak 73. stavak 2. točka (a) Pravilnika koji im daje vlastito pravo.

36 U slučaju da Opći sud zaključi da Službenički sud nije bio nadležan za odlučivanje o zahtjevima za popravljanje štete koju su *jure proprio* postavili pravni sljednici Alessandra Missira Mamachija di Lusignana, Komisija ističe da pobijanu presudu trena ukinuti, osim u dijelu u kojem se njome odlučuje o zahtjevu za popravljanje neimovinske štete Alessandra Missira Mamachija di Lusignana. Budući da je ovaj posljednji zahtjev prema mišljenju Komisije s pravom odbačen kao nedopušten zbog povrede postupka prije pokretanja spora predviđenog člankom 90. i 91. Pravilnika, pobijanu presudu u ovoj točki treba potvrditi.

37 U preostalom dijelu Komisija smatra da Opći sud kao žalbeni sud ne može nastaviti razmatrati predmet u meritumu. Komisija drži da pred Općim sudom stoga treba pokrenuti novi postupak redovnim pravnim sredstvom u prvom stupnju te da će na njemu tada biti da odluči kako postupiti u tom postupku, kao i o postupku u paralelnom predmetu T-494/11.

38 Žalitelj nije u propisanom roku podnio pisani odgovor na pitanja Općeg suda. Na raspravi se po tom pitanju oslonio na prosudbu Općeg suda.

Ocjena Općeg suda

39 Prethodno treba utvrditi koji su različiti tipovi štete čije popravljanje žalitelj zahtijeva kao i svojstvo u kojem nastupa u odnosu na svaku od njih.

40 Opći sud s tim u vezi primjećuje da prema općim načelima koja su zajednička pravima država članica u pogledu izvanugovorne odgovornosti većina sustava u slučaju smrti žrtve pod okolnostima kao u predmetnom slučaju razlikuje barem tri tipa štete koju u pravilu treba nadoknaditi odgovorna osoba ili odgovorne osobe, što u osnovi odgovara sljedećoj podjeli:

— neimovinska šteta, koja se ponekad navodi kao *ex haerede*, koju pretrpi sama žrtva kao posljedicu duševne patnje što je prethodila njezinoj smrti, ako se utvrdi da je o njoj bila svjesna;

— imovinska šteta koju pretrpe žrtvi bliske osobe koje ovise o prihodima koje dobivaju od preminulog; u slučaju djece riječ je često o kapitaliziranom iznosu koji se određuje ovisno o punoljetnosti i vjerojatnom završetku studija;

— neimovinska šteta koju pretrpe žrtvi bliske osobe zbog postojanja posebne emocionalne povezanosti sa žrtvom.

41 Žalitelj je u svojoj tužbi iz prvostupanjskog postupka u predmetu F-50/09, koji je doveo do predmetne žalbe, u kategorizaciji različitih vrsta šteta koje je potraživao postupio u skladu s navedenom podjelom. Stoga od četiri točke po kojima potražuje štetu, navedene gore u točki 3. prvoj i trećoj alineji, prva odgovara imovinskoj šteti koju su osobno pretrpjela djeca Alessandra Missira Mamachija di Lusignana, druga odgovara takozvanoj neimovinskoj šteti *ex haerede* koju je pretrpio Alessandro Missir Mamachi di Lusignano prije svoje smrti i koja se traži na osnovi njegovog nasljeđivanja, treća odgovara neimovinskoj šteti koju su pretrpjela djeca Alessandra Missira Mamachija di Lusignana, dok četvrta odgovara neimovinskoj šteti koju je osobno pretrpio tužitelj kao otac Alessandra Missira Mamachija di Lusignana.

42 Opći sud će se stoga za potrebe ove presude osloniti na sljedeće dvije premise:

— neimovinsku štetu *ex haerede*, odnosno štetu koju je Alessandro Missir Mamachi di Lusignano pretrpio prije svoje smrti, traže njegovi pravni sljednici u tom svojstvu, a ne u svoje vlastito ime, s obzirom na to da im je pravo tražiti popravljanje te štete preneseno po pravu nasljeđivanja sukladno propisima nacionalnog prava koji uređuju nasljeđivanje;

— preostala tri tipa štete čije se popravljanje u ovom predmetu traži, to jest imovinsku i neimovinsku štetu djece i neimovinsku štetu oca Alessandra Missira Mamachija di Lusignana, traže žalitelj i njegovi unuci u svoje vlastito ime, neovisno o svojem svojstvu pravnih sljednika.

43 U svjetlu ovih dviju premisa treba razmotriti pitanja nadležnosti koja otvara prvi žalbeni razlog.

44 Kada je riječ o određivanju pravila o nadležnosti primjenjivih u konkretnom slučaju, Opći sud podsjeća da je na temelju članka 256. stavka 1. UFEU-a on nadležan je za provođenje postupka i odlučivanje u prvom stupnju osobito kod postupaka iz članaka 268. i 270. UFEU-a, osim u onima koji su dodijeljeni specijaliziranom sudu osnovanom na temelju članka 257. UFEU-a i u onima koji su pridržani Sudu na temelju Statuta Suda.

45 Budući da je članak 1. Priloga I. Statutu Suda, koji je pridodan tom statutu Odlukom Vijeća 2004/752/EZ od 2. studenoga 2004. o osnivanju Službeničkog suda Europske unije (SL L 333, str. 7.), Službeničkom sudu sukladno članku 256. stavku 1. UFEU-a priznao nadležnost u prvom stupnju za rješavanje sporova između Unije i njezinih službenika po tužbama podnesenima na temelju članka 270. UFEU-a u granicama i pod uvjetima određenim Statutom ili sukladno posebnoj odredbi koja se na njih primjenjuje, Opći sud više nije nadležan za provođenje postupka i odlučivanje u prvom stupnju po tužbama za naknadu štete podnesenim na temelju članka 270. UFEU-a (rješenje Općeg suda od 8. srpnja 2009., Thoss/Revizorski sud, T-545/08, još neobjavljeno u Zb., t. 26.). Obratno, Službenički sud je nadležan samo kad se postupak pokreće valjano podnesenom tužbom na temelju članka 270. UFEU-a.

46 Sudski sustav Europske unije uspostavljen UFEU-om, Statutom Suda i odlukama Vijeća o Općem sudu i Službeničkom sudu stoga sadrži jasno razgraničenje nadležnosti Općeg i Službeničkog suda, na način da nadležnost za odlučivanje o tužbi u prvom stupnju jednog od ta dva suda nužno isključuje nadležnost drugog suda.

47 Prema trenutnom stanju prava Europske unije to razgraničenje je utemeljeno na osobnom statusu tužitelja i na uzrocima spora, u skladu s ustaljenom sudskom praksom prema kojoj spor između dužnosnika i institucije o kojoj ovisi ili je ovisio, u slučaju kad proizlazi iz veze na temelju zaposlenja koje povezuje ili je povezivalo zainteresiranu stranu i instituciju, ulazi u okvir članka 270. UFEU-a (ranije članak 236. UEZ-a) i članaka 90. i 91. Pravilnika, pa se stoga nalazi izvan područja primjene članka 268. UFEU-a (ranije članak 235. UEZ-a) i članka 340. UFEU-a (ranije članak 288. UEZ-a) koji uređuju opći sustav izvanugovorne odgovornosti Europske unije (presuda Suda od 22. listopada 1975., Meyer-Burckhardt/Komisija, 9/75, Zb., str. 1171., t. 7.; presuda Suda od 17. veljače 1977., Reinarz/Komisija i Vijeće, 48/76, Zb., str. 291., t. 10.; presuda Suda od 4. srpnja 1985., Allo i dr./Komisija, 176/83, Zb., str. 2155., t. 18.; rješenje Suda od 10. lipnja 1987., Pomar/Komisija, 317/85, Zb., str. 2467., t. 7.; i presuda Općeg suda od 14. listopada 2004., Polinsky/Sud, T-1/02, još neobjavljeno u Zb., t. 47.).

48 Slijedom toga, primjenom navedene sudske prakse nije moguće odrediti jesu li osobe bliske Alessandru Missiru Mamachiju di Lusignanu trebale Općem ili Službeničkom sudu podnijeti zahtjev za popravljanje osobne imovinske i neimovinske štete za koju smatraju da su je pretrpjeli. Naime, suprotno navodima Komisije, navedena sudska praksa specifično se odnosi samo na slučaj spora (i) između dužnosnika ili bivšeg dužnosnika i institucije o kojoj ovisi ili je ovisio, a (ii) proizlazi iz veze na temelju zaposlenja koje ih povezuje ili ih je povezivalo, te se stoga može samo djelomično primijeniti na slučaj spora koji proizlazi iz veze na temelju zaposlenja, ali koji ne suprotstavlja dužnosnika ili bivšeg dužnosnika već treću blisku osobu, bilo člana obitelji ili stjecatelja njegovih prava, i instituciju o kojoj ovisi ili je ovisio taj dužnosnik.

49 Ako je ta treća osoba stekla prava dotičnog dužnosnika ili bivšeg dužnosnika, pa stoga nastupa u svojstvu njegovog pravnog sljednika, tražeći u tom svojstvu radi ostvarivanja prava iz ostavine popravljanje štete samog dužnosnika, spomenuta praksa mora se primijeniti jer spor ostaje, bez obzira na izvršenje nasljednog prava, spor između dužnosnika i institucije o kojoj ovisi, a proizlazi iz veze na temelju zaposlenja koja ih povezuje.

50 U konkretnom slučaju ovaj zaključak vrijedi kada je riječ o drugoj točki po kojoj žalitelj potražuje štetu kako je navedena gore u točki 20., odnosno neimovinska šteta *ex haerede* koju je Alessandro Missir Mamachi di Lusignano pretrpio od trenutka kad je napadnut do trenutka svoje smrti. U tom pogledu Službenički sud je u zadnjoj rečenici točke 116. pobijane presude s pravom istaknuo da je sudska praksa citirana u gornjoj točki 47. bila primjenjiva na spor između pravnog sljednika preminulog dužnosnika ili njegovog zakonskog zastupnika i institucije o kojoj je taj dužnosnik ovisio.

51 S druge strane, ako spomenuta treća osoba nastupa s ciljem da ostvari popravljanje osobne štete, bez obzira radi li se o imovinskoj ili neimovinskoj šteti, takva primjena spomenute sudske prakse nema opravdanje ni u njezinom sadržaju ni u načelnim razmatranjima kojima je potaknuta. Čak ako se i prihvati da takav spor proizlazi iz veze na temelju zaposlenja između dotičnog dužnosnika i institucije, u svakom slučaju nedostaje subjektivni osobni uvjet vezan uz status dužnosnika koji je nositelj predmetnih prava, pa je stoga Službenički sud načelno nenadležan *ratione personae* za provođenje postupka i donošenje odluke na temelju članka 270. UFEU-a i članaka 90. i 91. Pravilnika.

52 Suprotno navodima Komisije, presuda Općeg suda od 16. prosinca 2010., Komisija/Petrilli (T-143/09 P, još neobjavljena u Zborniku), potvrđuje navedenu analizu i objašnjava koji razlozi stoje iza nje. Opći sud je u točki 46. te presude utvrdio da na spor vezan uz javnu službu na temelju članka 236. UEZ-a (koji je postao članak 270. UFEU-a) i članaka 90. i 91. Pravilnika, uključujući i slučaj u kojem se traži popravljanje štete nanesene dužnosniku ili službeniku, primjenjuju posebna pravila, specifična u odnosu na ona koja proizlaze iz općih načela koja uređuju izvanugovornu odgovornost Europske unije u okviru članka 235. UEZ-a (koji je postao članak 268. UFEU-a) i članka 288. UEZ-a (koji je postao članak 340. UFEU-a). Naime, Opći sud smatra da je Unija, u slučaju kad nastupa kao poslodavac, podvrgnuta povećanoj odgovornosti koja se očituje time da je obvezna popraviti štetu nanesenu svom osoblju svakom nezakonitošću počinjenom tom svojstvu, dok je po općem pravu dužna popraviti samo onu štetu koja je nanesena „dovoljno ozbiljnom“ povredom pravne norme (ustaljena sudska praksa od presude Suda od 4. srpnja 2000., Bergaderm i Goupil/Komisija, C-352/98 P, Zb., str. I-5291.).

53 Međutim, upravo ova razmatranja koja se tiču posebnog i specifičnog uređenja povećane odgovornosti Unije prema svom osoblju, opravdane prije svega vezom na temelju zaposlenja, sa svojim pravima i specifičnim obvezama, kao što je obveza brinuti se o dobrobiti zaposlenika, te odnosom povjerenja koji mora postojati između institucija i njihovih dužnosnika u općem interesu, nisu primjenjiva u slučaju trećih osoba koje nisu dužnosnici. Čak i kad se radi o članovima bliže obitelji jednog dužnosnika, uz pridržaj socijalnih davanja poput onih iz članka 76. Pravilnika, sudska praksa ne priznaje postojanje obveze institucija da se brinu o dobrobiti tih osoba (gore navedena presuda Leussink i dr./Komisija, t. 21. do 23.).

54 Navedeno usmjerenje sudske prakse osim toga je potvrđeno odlukama navedenim u gornjoj točki 23.

55 Sud je stoga u gore navedenom rješenju Fournier/Komisija svojim načelom potvrdio, makar i implicitno, činjenicu da se članovi obitelji dužnosnika, nastupajući „po svojoj inicijativi“ i tražeći popravljanje štete koju su „osobno“ pretrpjeli, trebaju poslužiti putem predviđenim u članku 178. UEEZ-a (koji je postao članak 268. UFEU-a), a ne onim predviđenim člankom 179. UEEZ-a (koji je postao članak 270. UFEU-a).

56 Sud je ovaj izbor potvrdio u gore navedenoj presudi Leussink i dr./Komisija, u kontekstu gdje su tužitelji svoj odštetni zahtjev izričito temeljili na pravnoj osnovi koja se razlikovala ovisno o tome jesu li ili ne bili dužnosnici, naime na članku 179. UEEZ-a u slučaju Leussinka, članku 178. UEEZ-a i članku 215. stavku 2. UEEZ-a u slučaju njegove supruge i djece.

57 U svojem mišljenju vezanom uz gore navedenu presudu Leussink i dr./Komisija nezavisni odvjetnik Sir Gordon Slynn priznao je da se tužba obitelji ispravno temeljila na člancima 178. i 215. UEEZ-a jer se odnosila na odvojenu štetu koju je ona pretrpjela i jer se nije ticala spora između dužnosnika i njegove institucije.

58 Formalno se ne izjašnjavajući o tom pitanju, Sud je ipak implicitno potvrdio izbor tužbe iz članka 178. UEEZ-a, a ne iz članka 179. UEEZ-a, kada je riječ obitelji dužnosnika, u točki 25. gore navedene presude Leussink i dr./Komisija, unatoč mišljenju da spor „proizlazi iz odnosa između dužnosnika i institucije“. Osim toga, Sud je izričito utemeljio svoju odluku o troškovima na članku 69. Poslovnika Suda, odnosno na odredbi koja se primjenjuje na tužbe pojedinaca koji nisu dužnosnici.

59 Konačno, Opći sud je u gore navedenoj presudi Vainker/Parlament odbio tužbu B. Vainker kao neosnovanu, temeljeći odluku na presedanu iz prethodno spomenute presude Leussink i dr./Komisija te prešutno potvrđujući izbor tužbe iz članka 235. UEZ-a kao odgovarajuće pravne osnove za taj postupak.

60 Osim toga valja odbiti argumentaciju Komisije koja se u osnovi temelji na članku 73. stavku 2. točki (a) Pravilnika.

61 Naravno, mogućnost odnosno obveza pravnog sljednika preminulog dužnosnika da podnese tužbu na temelju članka 270. UFEU-a i članaka 90. i 91. Pravilnika, kako bi mu se priznalo ostvarivanje prava na davanja predviđena u članku 73. stavku 2. točki (a) Pravilnika, već je bila, barem implicitno, priznata od strane sudova Unije (presuda Općeg suda od 9. siječnja 1996., Bitha/Komisija, T-23/95, Zb. Službeničkog suda, str. I-A-13. i II-45.; presuda Službeničkog suda od 20. siječnja 2009., Klein/Komisija, F-32/08, Zb. Službeničkog suda, str. I-A-1-5. i II-A-1-13.; vidjeti također u tom smislu i po analogiji rješenje Općeg suda od 19. lipnja 2001., Hotzel-Wagenknecht/Komisija, T-145/00, još neobjavljeno u Zb., t. 17.).

62 Međutim, kao prvo, ta argumentacija primjenjiva je samo na pravne sljednike taksativno navedene u članku 73. stavku 2. točki (a) Pravilnika, to jest na bračnog druga i djecu ili, ako ne postoje, na potomke, a ako oni ne postoje, onda na srodnike u uzlaznoj liniji, a ako ni njih nema, onda na samu instituciju. Stoga u konkretnom slučaju, čak i ako se pretpostavi da je argumentacija Komisije primjenjiva u slučaju četvero djece Alessandra Missira Mamachija di Lusignana, ona to nije u slučaju samog tužitelja Livija Missira Mamachija di Lusignana, pošto isti nema status pravnog sljednika u smislu članka 73. stavka 2. točke (a) Pravilnika, s obzirom na to da djeca postoje. To nije slučaj ni s majkom, bratom i sestrom Alessandra Missira Mamachija di Lusignana, koji su pokrenuli postupak u paralelnom predmetu T-494/11.

63 Drugo, navedena argumentacija dovodi do podređivanja procesne primjene općeg prava izvanugovorne odgovornosti Europske unije posebnom pravu socijalne sigurnosti dužnosnika propisanog Pravilnikom. Ali ne postoji valjan razlog zbog kojeg bi iznimna nadležnost Službeničkog suda u odnosu na dužnosnike trebala prevladati nad općom nadležnošću Općeg suda za provođenje postupka i donošenje odluke u svim sporovima u kojima se preispituje odgovornost Unije.

64 Konačno, kao treće, čak i kada je riječ o četvero djece Alessandra Missira Mamachija di Lusignana, u konkretnom slučaju ne radi se o obvezi Komisije da isplati zajamčena davanja propisana Pravilnikom koja su pored toga već bila isplaćena zainteresiranim osobama, već o njezinoj obvezi da u cijelosti popravi imovinsku i neimovinsku štetu koja se potražuje. Opći sud u tom pogledu podsjeća da žalitelj u okviru trećeg žalbenog razloga konkretno ističe da je Službenički sud počinio pogrešku koja se tiče

prava kad je kod naknade štete uzeo u obzir spomenuta davanja predviđena Pravilnikom koja su priznata djeci Alessandra Missira Mamachija di Lusignana. U tim okolnostima ne čini se mogućim temeljiti na odredbi članka 73. stavka 2. točke (a) Pravilnika pravilo o nadležnosti Službeničkog suda, dok je istovremeno jasno rečeno da navedeni članak ne predstavlja osnovu za tužbu podnesenu u ime četvero djece Alessandra Missira Mamachija di Lusignana.

65 Iz svih prethodnih razmatranja slijedi da u okolnostima kao iz predmetnog slučaja sam pravni okvir određen člancima 268. i 270. UFEU-a, člankom 1. Priloga I. Statutu Suda i člancima 90. i 91. Pravilnika ne nameće zaključak da bliske osobe preminulog dužnosnika nužno moraju podnijeti dvije tužbe, jednu Službeničkom, a drugu Općem sudu, ovisno o tome jesu li stekle prava dotičnog dužnosnika ili traže popravljanje svoje osobne imovinske ili neimovinske štete.

66 Iz prethodnih razmatranja slijedi i da su dvije tužbe za naknadu štete podvrgnute različitim osnovnim uvjetima, u skladu s razlikovanjem koje je Opći sud postavio u gore spomenutoj presudi Komisija/Petrilli, a na koje se podsjeća gore u točkama 52. i 53.

67 Također, iz navedenog proizlazi da kad dotične bliske osobe pokreću postupak radi naknade štete pred Službeničkim sudom, na njih se primjenjuju rokovi i druge procesne obveze kao što je pravilo o podudarnosti prethodno podnesene administrativne žalbe i tužbe, propisano člankom 90. i 91. Pravilnika (u tom smislu vidjeti presudu Suda od 1. travnja 1987., Dufay/Parlament, 257/85, Zb., str. 1561., t. 21.), dok se u slučaju kad nastupaju pred Općim sudom na njih primjenjuje samo zastarni rok od pet godina predviđen člankom 46. stavkom 1. Statuta Suda, koji se sukladno članku 53. stavku 1. tog statuta primjenjuje i na postupak pred Općim sudom.

68 Takvo dupliciranje postupaka bilo bi vrlo nezadovoljavajuće u više pogleda kako za dotične stranke tako i za sudove Unije. Naime, dihotomija tužbi na temelju stroge primjene pravila navedenog u gornjoj točki 65. bila bi izvor ozbiljnih problema, poput kompliciranja postupaka i njihovog troška za porezne obveznike, rasipanja ograničenih sredstava sudova Unije i, najviše od svega, opasnosti od suprotnih sudskih odluka u okviru istog spora, što je u suprotnosti s načelom pravne sigurnosti.

69 Pod takvim okolnostima, sukladno široko prihvaćenim načelima u procesnim sustavima država članica, moraju postojati mehanizmi za sprečavanje ili rješavanje sukoba nadležnosti između sudova pred kojima su istovremeno pokrenuti ili bi mogli biti pokrenuti postupci, poput proširenja, produljenja ili isključenja nadležnosti, priznavanje ovlasti višem sudu da sam odlučuje o meritumu, davanje prednosti sudu pred kojim je prije pokrenut postupak ili primjena načela *accessorium sequitur principale* (vidjeti u tom smislu presudu Suda od 15. siječnja 1987., Shenavai, 266/85, Zb., str. 239., t. 19.), a ti mehanizmi mogu biti predviđeni zakonom ili uspostavljenom sudskom praksom.

70 Također, u okviru prava Europske unije Sud se već udaljio od strogog procesnog okvira predviđenog važećim tekstovima propisa derogirajući sudskom odlukom pravila o nadležnosti ili o postupku koja se tiču javnog poretka, pri čemu se u osnovi inspirirao razmatranjima u pogledu procesne ekonomije i dobre sudske uprave.

71 Sud je stoga, kada je riječ o pravilima o nadležnosti, u gore spomenutom rješenju IAMA Consulting/Komisija, odbacio pristup Općeg suda koji se držao strogog okvira odredbi članka 225. stavka 1. UEZ-a u vezi s člankom 51. Statuta Suda te je primijenio pravilo stvoreno sudskom odlukom, a to je rješenje opravdao „interesom procesne ekonomije i […] prednošću koja se priznaje sudu pred kojim je najprije pokrenut postupak, s obzirom na to da su ova razmatranja općeprihvaćena u procesnim sustavima država članica“ (točka 17. rješenja).

72 Kada je riječ o Poslovniku, iako prema sustavu uspostavljenom člancima 90. i 91. Pravilnika svakoj tužbi treba prethoditi valjano proveden predsudski postupak, pa time i prethodno podnesena administrativna žalba, Sud je sudskom odlukom derogirao to pravilo kako bi omogućio izravno pokretanje postupka pred sudovima Europske unije, i to u pogledu prilično širokog spektra odluka

poput odluka odbora za odabir kod natječaja ili izvještaja o radu, kod kojih TI-u nije ostavljen nikakav diskrecijski prostor u okviru takve žalbe (u vezi s odlukama odbora za odabir vidjeti osobito presudu Suda od 14. lipnja 1972., Marcato/Komisija, 44/71, Zb., str. 427., i presudu Suda od 7. svibnja 1986., Rihoux i dr./Komisija, 52/85, Zb., str. 1555. i 1567., a u vezi s izvještajima o radu presudu Suda od 3. srpnja 1980., Grassi/Vijeće, 6/79 i 97/79, Zb., str. 2141., i presudu Suda od 15. ožujka 1989., Bevan/Komisija, 140/87, Zb., str. 701.). Navedena sudska praksa obrazložena je činjenicom da žalba podnesena protiv odluke odbora za odabir ili protiv izvještaja o radu „ne bi imala smisla“ jer pojedina institucija nema ovlast poništiti ili izmijeniti odluke odbora za odabir ili procjenu ocjenjivača. Slijedom toga, „pretjerano usko tumačenje članka 91. stavka 2. Pravilnika samo bi dovelo do produljenja postupka, bez ikakve svrhe“ (presuda Suda od 16. ožujka 1978., Ritter von Wüllerstorff und Urbair/Komisija, 7/77, Zb., str. 769.).

73 U svjetlu ovih presedana i uslijed neizbježnih razloga vezanih uz pravnu sigurnost, dobru sudsku upravu, procesnu ekonomiju i izbjegavanje suprotstavljenih sudskih odluka treba zaključiti da u okolnostima poput onih u predmetnom slučaju, kad pravni sljednici preminulog dužnosnika traže naknadu različitih vrsta štete uzrokovanih istim činom, kako u svojstvu pravnih sljednika tako i u svoje vlastito ime i *jure proprio*, dopušteno im je te zahtjeve podnijeti u jednoj tužbi.

74 Ta jedinstvena tužba podnosi se Općem sudu, koji ne samo da je sud „opće prakse“ odnosno “redovni“ sud i da po toj osnovi ima „punu jurisdikciju“, za razliku od Službeničkog suda koji je specijalni sud, nego predstavlja sud višeg ranga kojem je „pridodan“ Službenički sud sukladno odredbi članka 257. UFEU-a. S tim u vezi treba istaknuti da je, u slučaju kad su pred dvama sudovima različitog ranga pokrenuti postupci koji imaju isti predmet, za odlučivanje cijelog spora načelno nadležan viši sud. Stoga po pravu Unije, članak 8. stavak 3. drugi podstavak Priloga I. Statuta Suda određuje da se, ako su pred Službeničkim sudom i Općim sudom pokrenuti postupci s istim predmetom spora, Službenički sud oglašava nenadležnim, tako da Opći sud može odlučivati o tim predmetima. Slično rješenje predviđa i članak 54. stavak 3. Statuta Suda u slučajevima kad su pred Sudom i Općim sudom pokrenuti postupci s istim predmetom spora, istim pitanjem tumačenja ili u kojima se ispituje valjanost istog akta.

75 U tom kontekstu treba također istaknuti da bi, ako bi u okolnostima kao u predmetnom slučaju bliske osobe preminulog dužnosnika trebale podnijeti dvije tužbe, to značilo da bi se pred Općim i Službeničkim sudom istovremeno vodili postupci s istim predmetom odnosno, u osnovi, zahtjevi za naknadu štete proizašle iz smrti dotičnog dužnosnika čija bi se odgovornost hipotetski imputirala istoj pogrešci tužene institucije. Ali u tom bi se slučaju Službenički sud, sukladno članku 8. stavku 3. drugom podstavku Priloga I. Statuta Suda, trebao smjesta oglasiti nenadležnim kako bi o tim predmetima mogao odlučivati Opći sud.

76 Stoga se u tim okolnostima potvrđivanje pravila o proširenju nadležnosti u korist Općeg suda očituje i kao posljedica pravila iz članka 8. stavka 3. Priloga I. Statuta Suda. Pod tim okolnostima ne bi imalo smisla zainteresiranim stranama nametati obvezu da pokreću postupak pred Službeničkim sudom, a pretjerano usko tumačenje okvira nadležnosti određenog člancima 268. i 270. UFEU-a, člankom 1. Priloga I. Statuta Suda i člancima 90. i 91. Pravilnika samo bi dovelo do produljenja postupka, bez ikakve svrhe (vidjeti u tom smislu i po analogiji praksu Suda navedenu gore u t. 72.).

77 U ovom specifičnom slučaju slijedi iz svih prethodnih razmatranja da je Službenički sud bio nenadležan *ab initio* za provođenje postupka i odlučivanje o predmetnoj tužbi, osim kada je riječ o zahtjevu za popravljanje neimovinske štete *ex haerede* koju je Alessandro Missir Mamachi di Lusignano pretrpio prije svoje smrti.

78 Stoga, primjenom pravila o strogoj podjeli nadležnosti između dvaju spomenutih sudova, kako je opisano u gornjoj točki 65., valja po službenoj dužnosti konstatirati da je Službenički sud nenadležan za vođenje postupka i donošenje odluke o zahtjevu za popravljanje osobne imovinske i neimovinske štete tužitelja osobno i pravnih sljednika Alessandra Missira Mamachija di Lusignana i u toj mjeri ukinuti pobijanu presudu.

79 Posljedice tog ukidanja bit će razmotrene dalje u točkama 102. i 103.

80 U preostalom dijelu valja pristupiti razmatranju žalbe u pogledu žalbenih razloga koje je istakanuo žalitelj, ali samo u mjeri u kojoj je Službenički sud bio nadležan za vođenje postupka i donošenje odluke o zahtjevu po kojem je pred njim pokrenut postupak, to jest u pogledu njegove odluke o zahtjevu za popravljanje neimovinske štete *ex haerede* koju je Alessandro Missir Mamachi di Lusignano pretrpio prije svoje smrti.

Prvi žalbeni razlog: pogreška koja se tiče prava koju je počinio Službenički sud time što je zbog nedopuštenosti odbacio zahtjev za naknadu neimovinske štete ex haerede *koju je Alessandro Missir Mamachi di Lusignano pretrpio prije svoje smrti*

81 Prvi žalbeni razlog podijeljen je u tri dijela. Međutim, s obzirom na to da se drugi dio tog žalbenog razloga tiče odluke o odbijanju zahtjeva za naknadu neimovinske štete koju je pretrpio žalitelj osobno, on neće biti predmet pomnijeg razmatranja jer je ukidanje tog aspekta pobijane presude već obavljeno u okviru razmatranja razloga javnog poretka istaknutog po službenoj dužnosti.

82 Prvim dijelom žalbenog razloga koji se konkretno tiče odluke o odbacivanju kao nedopuštenog zahtjeva za naknadu neimovinske štete koju je prije svoje smrti pretrpio ubijeni dužnosnik (neimovinska šteta *ex haerede*), žalitelj ističe da procesno pravilo o podudarnosti koje se primjenjuje u postupcima koji se tiču javne službe zahtijeva jednakost osnove i predmeta između administrativne žalbe i tužbe, a ne, kako je pogrešno zaključio Službenički sud, između zahtjeva i žalbe. U tom smislu on se osobito poziva na presudu Suda od 1. srpnja 1976., Sergy/Komisija (58/75, Zb., str. 1139.). Međutim, on tvrdi da je u konkretnom slučaju žalba od 10. rujna 2008. sadržavala upravo zahtjev kojim se traži naknada neimovinske štete koju je prije svoje smrti pretrpio ubijeni dužnosnik te njegovi pravni sljednici.

83 U okviru trećeg dijela žalbenog razloga žalitelj osim toga tvrdi da pravilo o podudarnosti, kako ga primjenjuje Službenički sud, ograničava pravo na učinkovitu pravnu zaštitu.

84 Komisija odgovara da Službenički sud u tom pogledu nije počinio nikakvu pogrešku koja se tiče prava te da poštivanje predsudskog postupka ne krši načelo učinkovite pravne zaštite, s obzirom na to da ono može sadržavati ograničenja, pod uvjetom da odgovaraju ciljevima javnog interesa i da ne uključuju nesrazmjerno i neprihvatljivo uplitanje koji bi dovelo u pitanje samu bit pravâ (presuda Suda od 18. ožujka 2010., Alassini i dr., C-317/08 do C-320/08, Zb., str. I-2213., t. 63. i dalje).

85 S obzirom na navedeno Opći sud smatra da je Službenički sud u točkama 84. do 86. pobijane presude postupio suprotno procesnim obvezama koje proizlaze iz članaka 90. i 91. Pravilnika, u okviru tužbe dužnosnika koja je strogo odštetnopravne naravi.

86 Točno je da je Službenički sud u točki 82. pobijane presude ispravno podsjetio na sudsku praksu, prema kojoj u sustavu pravnih sredstava predviđenih u člancima 90. i 91. Pravilnika, ako se kao u predmetnom slučaju radi o strogo odštetnoj tužbi u smislu da ista ne sadrži nikakav zahtjev kojim se traži poništenje određenog akta nego se isključivo traži popravljanje štete navodno prouzročene nizom pogrešaka i propusta koji se u nedostatku bilo kakvog pravnog učinka ne mogu okvalificirati kao akti koji nepovoljno utječu na osobu, administrativni postupak nužno mora, po cijenu nedopuštenosti naknadnog pravnog sredstva, započeti zahtjevom zainteresirane strane kojim se poziva TI da popravi

navedenu štetu i po potrebi se nastaviti žalbom koja se podnosi protiv odluke o odbijanju zahtjeva (vidjeti gore spomenutu presudu Općeg suda Saby/Komisija, t. 31., i presudu Općeg suda od 13. prosinca 2012., A/Komisija, T-595/11 P, t. 111. i 118., kao i ondje navedenu sudsku praksu).

87 U točki 83. pobijane presude Službenički sud također je ispravno podsjetio na ustaljenu sudsku praksu prema kojoj zahtjevi koji se ističu pred sudovima Europske unije moraju imati isti predmet kao i zahtjevi istaknuti u žalbi te moraju sadržavati samo glavne točke osporavanja koje proizlaze iz iste osnove kao i one istaknute u žalbi, tako da se glavne točke osporavanja mogu u stadiju sudskog postupka razviti isticanjem razloga i navoda koji se nužno ne nalaze u žalbi, ali su uz nju usko vezani (vidjeti presudu Suda od 23. travnja 2002., Campogrande/Komisija, C-62/01 P, Zb., str. I-3793., t. 34. i ondje navedenu sudsku praksu).

88 Međutim, Službenički sud je u točki 84. pobijane presude proširio navedenu sudsku praksu dodajući da, što se tiče strogo naknade štete, pojam „osnove“ nije definiran u odnosu na „glavne točke osporavanja“ u smislu sudske prakse spomenute u prethodnoj točki, nego na „točke po kojima se potražuje šteta“ koje je dotični dužnosnik istaknuo u svojem zahtjevu za naknadu štete, te da navedene točke po kojima se potražuje šteta određuju predmet popravljanja štete koju zahtijeva dužnosnik, a time i predmet zahtjeva o kojem administracija treba odlučiti.

89 U točki 85. pobijane presude Službenički sud je iz razmatranja navedenih gore u točkama 86. do 88. zaključio da su zahtjevi za naknadu štete koji se temelje na različitim točkama po kojima se potražuje šteta dopušteni pred sudovima Europske unije samo ako im prethodi, najprije, zahtjev upućen administraciji koji ima isti predmet i koji se temelji na istim točkama po kojima se potražuje šteta, a potom i žalba podnesena protiv odluke administracije kojom se implicitno ili eksplicitno odlučuje o navedenom zahtjevu.

90 S tim u vezi valja odmah reći da navedena proširenja i zaključci do kojih su doveli proizlaze iz miješanja pojmova „predmet“i „osnova“. Konkretnije, suprotno navodima iz predzadnje rečenice točke 84. pobijane presude, pojam „osnova“ ne može se definirati u odnosu na „točke po kojima se potražuje šteta“ koje je dužnosnik istaknuo u svojem zahtjevu za naknadu štete zato što one u stvarnosti određuju „predmet“ zahtjeva za naknadu štete, kako je to uostalom Službenički sud odmah i dodao u zadnjoj rečenici iste točke 84.

91 U svakom slučaju navedena proširenja i zaključci nisu u skladu sa sudskom praksom na koju se oslanjaju, a osobito ne s načelima na kojima se temelji ta sudska praksa.

92 U tom kontekstu valja prije svega podsjetiti na sudsku praksu proizašlu iz presude Suda od 26. siječnja 1989., Koutchoumoff/Komisija (224/87, Zb., str. 99.), prema kojoj je u sustavu pravnih sredstava predviđenom člancima 90. i 91. Pravilnika dopušten zahtjev za naknadu štete koji je prvi put istaknut pred Općim sudom, bez obzira na to što se prethodno podnesena administrativna žalba ticala samo poništenja odluke za koju se tvrdi da je štetna, jer zahtjev za poništenje može uključivati zahtjev za popravljanje pretrpljene štete (presuda Općeg suda od 13. srpnja 1995., Saby/Komisija, T-44/93, Zb. Službeničkog suda, str. I-A-175. i II-541., t. 28.).

93 Također, sukladno ustaljenoj sudskoj praksi, da bi zahtjev za zatezne kamate u slučaju ukidanja pobijane presude bio dopušten pred Općim sudom, on ne treba biti izričito spomenut u prethodno uloženoj administrativnoj žalbi (presuda Općeg suda od 30. ožujka 1993., Vardakas/Komisija, T-4/92, Zb., str. II-357., t. 50.; presuda Općeg suda od 8. lipnja 1995., P/Komisija, T-583/93, Zb. Službeničkog suda, str. I-A-137. i II-433., t. 50.; i presuda Općeg suda od 12. studenoga 2002., López Cejudo/Komisija, T-271/01, Zb. Službeničkog suda, str. I-A-221. i II-1109.).

94 Suprotno tvrdnjama Službeničkog suda iz točke 90. pobijane presude, navedena sudska praksa nije specifična za sporove radi poništenja pa se ne može izvoditi zaključak da ne bi bila primjenjiva na strogo odštetne sporove.

95 Stoga je u presudi od 8. listopada 1992., Meskens/Parlament (T-84/91, Zb., str. II-2335., t. 44.), vezanoj uz tužbu čisto odštetnopravne naravi, Opći sud utvrdio da se zahtjev za popravljanje imovinske i neimovinske štete prouzrokovane dužnosniku odlukom administracije, podnesen u okviru postupka povodom tužbe za naknadu štete, u pogledu pravila koje određuje da prethodno podnesena žalba i tužba moraju imati isti predmet, ne može smatrati različitim od zahtjeva kojim se traži, s jedne strane, poništenje te odluke i, s druge strane, popravljanje neimovinske štete koju je pretrpjela zainteresirana strana, a koji je izložen u žalbi. Naime, treba priznati da zahtjev za poništenje odluke koja nepovoljno utječu na osobu, postavljen u žalbi, može uključivati zahtjev za popravljanje štete, bilo imovinske ili neimovinske, koju je ta odluka mogla prouzrokovati.

96 Štoviše, u predmetu koji doveo do gore spomenute presude Sergy/Komisija, odbivši prigovor nedopuštenosti koji je Komisija istaknula u pogledu dviju različitih točaka po kojima se potražuje navodna šteta zato što u prethodno podnesenoj administrativnoj žalbi o njima nije bilo spomena, Sud je podsjetio da članak 91. Pravilnika ima za cilj omogućiti i potaknuti sporazumno rješavanje spora koji izbije između dužnosnika ili službenika i administracije; da, naprotiv, svrha navedene odredbe nije u tome da rigorozno i neopozivo vezuje eventualni stadij sudskog postupka uz to da zahtjevi postavljeni u tom stadiju ne mijenjaju ni osnovu ni predmet žalbe; da je tužitelj u svojoj žalbi, nakon što je iznio svoje prigovore, tvrdio da mu je odgađanje povratka na radno mjesto uzrokovalo znatnu štetu, čije je „glavne elemente“ potom i naveo; i da su pod tim pretpostavkama dodatni elementi, za koje je rečeno da su vezani uz ponašanje koje se predbacuje administraciji i da se njima traži popravljanje štete za koju tužitelj tvrdi da je pretrpio po toj točki, mogli biti podneseni Sudu na razmatranje (vidjeti t. 31. do 36. presude).

97 Iako se navedena sudska praksa ne odnosi *stricto sensu* na pravilo o podudarnosti administrativne žalbe i tužbe, načela kojima se nadahnjuje, pa time i dopuštena fleksibilnost, moguće je primijeniti i na pravilo o „podudarnosti“ zahtjeva i žalbe koje je specifično za tužbe isključivo odštetnopravne naravi, kao što se podsjeća u gornjoj točki 86.

98 Uzevši u obzir navedenu sudsku praksu i načela, valja zaključiti da je u točkama 84. do 86. pobijane presude Službenički sud počinio pogrešku koja se tiče prava. Slijedom toga valja prihvatiti prvi žalbeni razlog istaknut u žalbi, a pobijanu presudu ukinuti jer je njome prihvaćen prvi razlog nedopuštenosti istaknut od strane Komisije u odnosu na zahtjev za popravljanje neimovinske štete *ex haerede* koju je Alessandro Missir Mamachi di Lusignano pretrpio prije svoje smrti.

99 Posljedice ovog ukidanja bit će razmotrene dalje u točkama 104. do 112.

100 Iz svih prethodnih razmatranja slijedi da pobijanu presudu valja u cijelosti ukinuti, bez potrebe da se ispitaju preostali žalbeni razlozi.

O tužbi u prvostupanjskom postupku

101 U skladu s člankom 13. stavkom 1. Priloga I. Statutu Suda, ako je žalba osnovana, Opći sud ukida odluku Službeničkog suda i sam konačno odlučuje o sporu. Opći sud vraća predmet na odlučivanje Službeničkom sudu ako mu stanje postupka ne dopušta odlučivanje.

102 Prvo, kada je riječ o zahtjevu za popravljanje osobne štete, bilo imovinske ili neimovinske, žalitelja osobno i pravnih sljednika Alessandra Missira Mamachija di Lusignana, Službenički sud je, nakon što je utvrdio da nije nadležan za provođenje postupka i donošenje odluke o tom aspektu tužbe koji je u nadležnosti Općeg suda, isti morao uputiti Općem sudu sukladno članku 8. stavku 2. Priloga I. Statuta Suda.

103 Spor je u tom pogledu zreo za donošenje odluke, pa spomenuti aspekt tužbe valja uputiti Općem sudu kako bi on proveo postupak i donio odluku u prvostupanjskom postupku, sukladno člancima 268. i 340. UFEU-a. Sud koji odlučuje o žalbi u postupku pokrenutom sukladno članku 9. Priloga I. Statuta Suda naime nije nadležan za vođenje postupka i donošenje odluke o takvoj tužbi.

104 Drugo, kada je riječ o zahtjevu za popravljanje neimovinske štete *ex haerede* koju je Alessandro Missir Mamachi di Lusignano pretrpio prije svoje smrti, Službenički sud bio je nadležan da o njemu provede postupak i donese odluku, ali ga je pogrešno odbacio kao nedopušten pozivajući se na pravilo o „podudarnosti“ zahtjeva i administrativne žalbe.

105 Opći sud s tim u vezi smatra da, sukladno načelima i sudskoj praksi na koje se podsjeća gore u točkama 92. do 97., suprotno onome što je utvrđeno u pobijanoj presudi zahtjev za popravljanje neimovinske štete koju su pretrpjeli kako Alessandro Missir Mamachi di Lusignano prije svoje smrti tako i njemu bliske osobe, a koja je navodno prouzročena istom pogreškom kao što je ona predbačena Komisiji u dopisu žalitelja od 25. veljače 2008., bez obzira na to što je prvi put eksplicitno iznesen u žalbi, nije izmijenio ni predmet, ni osnovu početnog zahtjeva za naknadu štete formuliranog u navedenom dopisu.

106 U tom je pogledu, iako je Službenički sud u točki 88. pobijane presude tvrdio da je „nesporno“ da je žalitelj u navedenom dopisu „tražio samo popravljanje materijalne štete“ i da se „uopće nije pozvao na točke po kojima potražuje neimovinsku štetu koje ističe pred [Službeničkim] sudom“, na Općem sudu da iznova procijeni doseg odštetnog zahtjeva sadržanog u tom dopisu.

107 Žalitelj je u tom dopisu tražio od predsjednika Komisije J. M. Barrosa „osobnu i jasnu odluku […] o svim političkim i financijskim implikacijama dvostrukog ubojstva“.

108 Konkretnije, žalitelj je u dijelu I. tog dopisa najprije izrazio svoje neslaganje s prijedlozima koje su mu uputile službe Komisije, osobito u pogledu iznosa „različitih naknada i prava u korist nasljednika“, očito misleći time na davanja predviđena Pravilnikom u korist djece preminule osobe. Nadalje, u dijelu II. tog dopisa žalitelj se izričito referirao na „naknadu za neimovinsko obeštećenje“ koju je odredilo marokansko pravosuđe, naglašavajući da je ista neprimjerena. Konačno, u dijelu III. tog dopisa žalitelj je zatražio isplatu „naknade u ukupnom iznosu od najmanje 26 godišnjih plaća ubijenog dužnosnika, dakle izračunatom za razdoblje od 2006. (datuma kada se dogodila tragedija u Rabatu) do 2032. (pretpostavljane godine života dužnosnika do mirovine)“. U tom kontekstu također je naglašeno da je spomenuta naknada koju Komisija isplaćuje za četvero maloljetne djece bila „svakako dodatna i različita“ od one navedene u dijelu II. dopisa, to jest naknade za neimovinsko obeštećenje.

109 Imajući u vidu riječi iz dopisa žalitelja od 25. veljače 2008., a suprotno onome što je navedeno u točki 88. pobijane presude, valja zaključiti da se u zahtjevu za naknadu štete sadržanom u tom dopisu žalitelj nije ograničio na zahtijevanje popravljanja imovinske štete nego je i jasno aludirao na neimovinsku štetu.

110 Pored toga, time što je od institucije zatražio da zauzme stajalište o „svim političkim i financijskim implikacijama“ dvostrukog ubojstva, žalitelj je zapravo tražio punu i cjelovitu naknadu štete uzrokovane pogreškom Komisije koja je dovela do smrti Alessandra Missira Mamachija di Lusignana. Činjenica da on nije odmah detaljno opisao tu općenitu štetu prema posebnim pravnim kategorijama s kojima zacijelo nije bio ni upoznat, poput imovinske, neimovinske ili egzistencijalne štete, štete *ex haerede* ili *jure proprio*, ne čini se presudnom u tako ranom stadiju administrativnog predsudskog postupka kad nije obvezna uključenost odvjetnika i kad TI treba prije svega poticati sporazumno rješavanje spora, osobito u tako tragičnim okolnostima kakve su one u predmetnom slučaju. U svakom slučaju mora se konstatirati, kao što je to učinio i Sud u gore spomenutoj presudi Sergy/Komisija, da je žalitelj u dijelovima I., II. i III. svojeg dopisa od 25. veljače 2008. naveo „glavne elemente“ štete čije je popravljanje tražio.

111 Žalitelj je usto u svojoj žalbi od 10. rujna 2008. na ispravan način detaljno opisao različite elemente štete koju potražuje, uključujući izričit zahtjev za popravljanje neimovinske štete *ex haerede* koju je Alessandro Missir Mamachi di Lusignano pretrpio prije svoje smrti.

112 Slijedom navedenog, valja odbiti prvi razlog nedopuštenosti istaknut od strane Komisije u odnosu na zahtjev za popravljanje neimovinske štete *ex haerede* koju je Alessandro Missir Mamachi di Lusignano pretrpio prije svoje smrti.

113 Kada je riječ o razlozima nedopuštenosti koje Komisija također ističe u pogledu ovog istog zahtjeva (vidjeti točku 91. pobijane presude), spor još nije sazrio za donošenje odluke.

114 Pod tim okolnostima navedeni aspekt tužbe bi u pravilu trebalo uputiti Službeničkom sudu radi ponovnog odlučivanja.

115 Međutim, istovremeno treba dodati da bi, u slučaju da se pristupilo takvom upućivanju, Službenički sud odmah morao konstatirati da se u tom trenutku pred njim i pred Općim sudom vode postupci koji imaju isti predmet, odnosno, kada je riječ o Općem sudu, predmetni postupak i paralelni predmet T-494/11. Stoga bi se morao oglasiti nenadležnim sukladno članku 8. stavku 3. drugom podstavku Priloga I. Statuta Suda kako bi Opći sud mogao odlučiti o tim predmetima (vidjeti također gore t. 75.).

116 Očito je da takvo upućivanje ne bi imalo smisla s obzirom na to da Službenički sud nema druge alternative nego da i sam uputi predmet Općem sudu. Pretjerano stroga primjena članka 13. stavka 1. Priloga I. Statuta Suda stoga bi samo vodila produljenju trajanja postupka, bez ikakve svrhe (vidjeti u tom smislu i po analogiji praksu Suda navedenu gore u t. 72.).

117 U tim okolnostima valja i taj aspekt tužbe uputiti Općem sudu radi provođenja postupka i donošenja odluke u svojstvu prvostupanjskog suda, sukladno člancima 268. i 340. UFEU-a.

118 Iz svega prethodno navedenog slijedi da predmet F-50/09 valja u cijelosti uputiti Općem sudu.

Troškovi

119 Budući da je predmet upućen Općem sudu, o troškovima će se odlučiti naknadno.

Slijedom navedenoga,

OPĆI SUD (žalbeno vijeće)

proglašava i presuđuje:

1. **Ukida se presuda Službeničkog suda Europske unije (prvo vijeće) od 12. svibnja 2011., Missir Mamachi di Lusignano/Komisija (F-50/09).**

2. **Predmet F-50/09 upućuje se Općem sudu radi provođenja postupka i donošenja odluke u svojstvu prvostupanjskog suda, sukladno člancima 268. i 340. UFEU-a.**

3. **O troškovima će se odlučiti naknadno.**

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourgu 10. srpnja 2014.

Potpisi